Leto LXXV., št. 217 Ljubljana, torek 28. septembra 1943 Prelo — Cena — Prezzo: cent. 50

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11 lir — Račun pri poštno ček. zavodu: Ljubljana 10.351

Erfolgreiche deutsche Gegenangriffe im Osten

Schwere Verluste der Sowjets — Gescheiterte feindliche Angriffe in Süditalien

Aus dem Führerhauptquartier, 27. Sept. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Am Kubanbrückenkopf blieben örtliche Angriffe der Sowjets erfolglos. Erneut hinter der Front gelandete feindliche Gruppen wurden aufgerieben.

Südostwärts Saporoschje griff der Feind mit starken von Schlachtfliegern unterstützten Infanterie- und Panzerkräften an. Wo die Sowjets an einigen Stellen örtliche Einbrüche erzielen konnten, wurden diese abgeriegelt. Wuchtige eigene Gegenangriffe verliefen erfolgreich. Dabei vernichtete eine Panzerdivision durch Vorstoss gegen den Bereitstellungsraum der Sowjets 11 Panzer und 62 Geschütze. Die schweren Kämpfe sind noch im Gange.

Vom Dnjeperknie bis zur Pripjetmündung versuchte der Feind gestern wieder den Dnjeper zu überschreiten. Die meist in der Dunkelheit gelandeten Kampfgruppen wurden durch sofort einsetzende Gegenstösse vernichtet, zurückgeworfen oder auf engsten Raum zusammengedrängt.

Im mittleren Frontabschnitt dauern die Abwehrkämpfe an den bisherigen Schwerpunkten mit unverminderter Stärke an. Die Sowjets, die hier zum Teile neue Kräfte herangeführt hatten, erlitten in den harten Kämpfen hohe Verluste.

An der übrigen Ostfront verlief der Tag im allgemeinen ruhig.

An der süditalienischen Front führte der Feind im Gebirge nordwestlich und südwestlich Salerno zahlreiche örtliche Angriffe, die jedoch unter schweren feindlichen Verlusten scheiterten. Im Ostgebiet haben sich unsere Truppen nach Zerstörung der Verkehrseinrichtungen und ungehindert vom Feinde auf neue Stellungen abgesetzt

Kampf- und Sturzkampfflugzeuge beschädigten im Aegeischen Meere zwei Zerstörer schwer, versenkten ein Handelsschiff und setzten einen zweiten grossen Frachter in Brand.

Einzelne feindliche Störflugzeuge warfen in der vergangenen Nacht einige Bomben auf westdeutsches Gebiet. Es entstand nur geringer Schaden.

Contrattacchi tedesci con successo sul fronte orientale

Gravi perdite sovietiche — Attacchi nemici nell'Italia meridionale falliti

Dal Quartier generale del Führer, 27 settembre. Il Comando supremo tedesco comunica:

Attacchi locali dei sovietici sulla testa di ponte del Cuban non ebbero risultato. Gruppi nemici sbarcatisi dietro il fronte furono completamente annientati.

A sud-est di Saporoscie il nemico attaccava con ingenti forze di fanteria e con forze corrazzate appoggiato dall'aviazione di combattimento. Tutte le infiltrazioni sovietiche in singoli punti locali furono arginate. I nostri poderosi contrattacchi avevano successo. Una nostra divisione motorizzata penetrando nelle posizioni di partenza dei sovietici distruggeva 11 carri armati e 72 cannoni. Accaniti combattimenti sono tuttora in corso.

Dal gomito del Nipro allo sbocco del Pripjet il nemico tentava ieri nuovamente di oltrepassare il Nipro. Gruppi di combattimento sbarcatisi in gran parte nell'oscurità con repentini contrattacchi venivano annientati, respinti o circoscritti in angustissimo spazio.

Nel settore centrale del fronte combattimenti di difesa perdurano con non minore violenza nei punti di gravitazione. I sovietici, che avevano parzialmente qui trasportato nuove forze, subivano gravi perdite in duri combattimenti.

Sul resto del fronte orientale la giornata trascorreva in generale tranquilla.

Sul fronte meridionale italiano, sulle montagne a nord-ovest e a sud-ovest di Salerno il nemico eseguiva numerosi attacchi locali che fallivano con grandi perdite per il nemico. Nelle regioni orientali le nostre truppe, indisturbate dal nemico, si ritiravano su nuove posizioni dopo aver distrutto impianti di comunicazone.

Aere di combattimento ed in picchiata danneggiavano gravemente nell'Egeo due cacciatorpediniere, affondavano una nave mercantile e incendiavano un grande vapore di trasporto.

Singoli aerei nemici di disturbo gettavano poche bombe la notte scorsa sul territorio occidentale del Reich, causando soltanto piccoli danni.

Obletnica trojnega pakta

Radijske poslanice zunanjih ministrov — Trdna povezanost in solidarnost mladih narodov

Berlin, 27. sept. R. Za tretjo obletnico trojnega pakta so včeraj govorili po radiu nemški zunanji minister von Ribbentrop, Duce kot zunanji minister fašistične italijanske vlade in japonski zunanji minister Šigemicu. Njihove poslanice so prenašale vse nemške radijske oddajne postaje in oddajne postaje vseh držav, ki so se piključile taboru trojnega pakta.

Berlin, 28. sept. R. K včerajšnji proslavi tretje obletnice trojnega pakta piše »Völkischer Beobachter«:

Iz govorov državnikov treh zavezniških držav veje ne samo zavest usodne skupnosti, ki bolj ko kdaj poprej veže vse tri države na življenje in smrt, marveč tudi zavest moči, ki jo predstavlja zveza mladih narodov in ki tvori temelj trdne vere v končno zmago.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« piše: Trikratni signal za neomajno borbo za boljšo bodočnost predstavljajo vsi trije govori. Mi vemo, za kaj gre. Z nami vedo to tudi fašistična Italija in junaška Japonska.

Berlin, 27 sept. »Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz« piše povodom obletnice trojnega pakta: »Ta pakt je položil temelje novega reda v Evropi in vzhodni Aziji ter zagotavlja tam živečim narodom življenjske možnosti. Ustvaril je politični mir in s tem pogoj za gospodarski dvig.« Korespondenca zaključuje svoj članek z besedami: »Tretja obletnica trojnega pakta ni povod za praznovanje, ker pada v zelo razborite in razgibane čase. S tem paktom združeni narodi pa lahko z zadoščenjem mislijo na ono uro, ko so se združili v tem paktu, kajti pravilnost tega pakta dogodki vedno znova potrjujejo.«

Tokio, 27. sept. R. List »Asar« piše: »Poizkusi sovražnikov, da bi omajali fronto trojnega pakta z intrigami strahopetnih izdajalcev, so se izjalovili. Dogodki v Italiji so članice tega pakta še tesneje strnili. Mladi narodi vedo, da vodi k zmagi samo medsebojno zaupanje in najtesnejše sodelovanje.«

Tokio, 27. sept. R. Neomajno zavezniško zvestobo in odločnost Japonske, da vodi do kraja vojno na strani zaveznikov, je naglasil zunanji minister Šigemicu na svečanem kosilu, ki ga je priredil na čast zastopnikom držav trojnega pakta.

Tesna povezanost Rumunije z Nemčijo

Bukarešta, 27. sept. TU. Ob sprejemu nemškega prometnega ministra dr. Dorpmöllerja v Bukarešti je rumunski minister za javna dela in promet naglašal v svojem nagovoru tesno povezanost obeh držav ter podčrtaval stare odnose med Nemčijo in Rumunijo, ki so življenju rumunske države in naroda prinesli bogatih plodov. Minister je nadalje dejal: »V zadnjem času sta Rumunija in Nemčija stali nasproti skupni nevarnosti boljševizmu, ki je ogražal omiko in obstoj evropskih držav. Iz tega razloga stojita Nemčija in Rumunija ramo ob rami v vojni, da rešita neodvisnost naših držav. Odkrito prijateljstvo, ki je nastalo v tej borbi proti opasnemu skupnemu sovražniku, sta obe državi zbližali ter so se njuni stari stiki še bolj utrdili.«

Hvaležnost Bolgarije

Sofija, 28. sept. R. Bolgarski zunanji minister Kirov je imel sinoči po radiu govor, v katerem je med drugim dejal: Spominska svečanost ob obletnici trojnega pakta daje Bolgariji možnost, da izrazi svojo hvaležnost do Nemčije in njenih zaveznikov, ki so Bolgariji pomagali, da je lahko uresničila svoje nacionalne ideale.

Rešitev za Norveško je edino ob strani Nemčije

Oslo, 26. sept. Norveški ministrski predsednik Quisling je izjavil na nekem zborovanju, da je za rešitev norveškega naroda ena sama rešitev, in sicer strnitev v narodnem zastopstvu in v borbi na nemški strani. Sedanja svetovna vojna ni vojna posameznih skupin, temveč splošen izraz ogromnega presnavljanja.

Argentina proti boljševizmu

Buenos Aires, 28. sept. R. Predsednik Argentine Ramirez je izjavil v nekem govoru: Argentinska vlada bo z vsemi sredstvi odbijala boljševizem.

Nov lažnjiv manever boljševizma

Riga, 27. sept. Dozdevna obnovitev pravoslavne cerkve v Sovjetski uniji je dala litovskemu metropolitu v Rigi povod, da je ta dogodek označil kot enega najbolj značilnih lažnjivih manevrov Sovjetske Rusije. Visoki cerkveni dostojanstvenik je izjavil med drugim: Boljševiki skušajo zavarati svet, kakor da bi hoteli v Sovjetski uniji dopustiti versko svobodo. Ta odločitev je samo ena izmed novih laži Kremlja. Če bi boljševizem vojno preživel, bi takoj zopet začel preganjati vero.

„Gorje svetu, če zmaga boljševizem"

Stockholm, 27. sept. DNB. Tajnik angleškega združenja rudnikov, dr. Abbey Edwards, je izjavil, da je položaj Anglije v pogledu preskrbe s premogom slabši kakor je bil kdajkoli.

Učinkoviti nemški protinapadi na vzhodu

Hude izgube sovjetskih čet — Izjalovljeni sovražni napadi v južni Italiji

Iz Führerjevega glavnega stana, 27. sept. Nemško vrhovno poveljništvo objavlja:

Na kubanskem predmostju so bili sovjetski krajevni napadi brezuspešni. Sovražne skupine, ki so se ponovno izkrcale za fronto, so bile popolnoma uničene.

Južnovzhodno od Zaporožja je sovražnik napadel z močnimi pehotnimi in oklopnimi silami in podporo bojnih letalcev. Kjer koli so sovjetske čete na posameznih mestih lahko dosegle krajevne vdore, so bili zajezeni. Siloviti lastni protinapadi so potekli uspešno. Pri tem je uničila ena oklopna divizija s sunkom v sovjetsko izhodišče 11 oklopnih voz in 62 topov. Hudi boji še trajajo.

Od kolena Dnjepra do izliva Pripjeta je skušal sovražnik včeraj zopet prekoračiti Dnjeper. Bojne skupine, ki so po večini pristale v temi, so bile s takojšnjimi protisunki uničene, vržene nazaj ali pa stisnjene na najtesnejši prostor.

V srednjem odseku fronte se nadaljujejo obrambni boji na dosedanjih težiščih z nezmanjšano silo. Sovjetske čete, ki so bile tukaj poslane v boj, so imele v hudih bojih visoke izgube.

Na ostali vzhodni fronti je potekel dan v splošnem mirno.

Na južnoitalijanski fronti je sovražnik v gorah severnozapadno in južnozapadno od Salerna podvzel številne krajevne napade, ki pa so se izjalovili ob hudih sovražnikovih izgubah. V vzhodnih predelih so se naše čete po uničenju prometnih naprav in nemoteno od sovražnika odmaknile na nove postojanke.

Bojna in strmoglavna letala so na Egejskem morju hudo poškodovala 2 rušilca, potopila eno trgovsko ladjo ter zažgala velik prevozni parnik.

Posamezna sovražna vznemirjevalna letala so preteklo noč odvrgla nekaj bomb na zapadno nemško ozemlje. Povzročena je bila samo neznatna škoda.

Pregled položaja na bojiščih

Sovjeti so izgubili 74 letal — Občutne izgube Angloamerikancev v južni Italiji

Berlin, 28. sept. R. Na kubanskem mostišču so bili ponovni sovražni izkrcevalni poskusi v noči na nedeljo z uničenjem izkrcanih čet odbiti. Južnovzhodno od Zaporožja so Sovjeti nastopili k napadu, ne da bi dosegli svoj cilj. Na srednjem Dnjepru je bilo pri obrambi prehoda čez reko uničenih 50 izkrcevalnih čolnov. Potopljenih je bilo tudi mnogo s tanki, orožjem in četami natovorjenih splavov.

Na srednjem odseku so v teku hude obrambne borbe proti močnim na novo privedenim boljševiškim četam. Njihovi napadi so bili zavrnjeni z visokimi izgubami za sovražnika, zlasti severnovzhodno od Gomela, južnozapadno od Smolenska in južnozapadno od Demilova. Na tem bojišču je bilo samo na enem kraju sestreljenih 9 tankov od napadajočih desetih.

Nemški lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 47 sovražnih letal, na tleh pa so jih uničili še 27.

Južno-italijanska fronta: Po zaključku bitke pri Salernu je prišlo v južni Italiji v bistvu samo do krajevnih spopadov. Sovražni napadi so naleteli na odločen odpor nemških čet. Napadajoči angleški in ameriški oddelki so bili s protinapadi vrženi nazaj ter jim zadane velike izgube. Deloma je udaril sovražnik, podprt od letalstva in topništva, v prazno, ker so se mel tem naše čete premestile na nove položaje. Sovražnik jim sledi le oklevaje. Tudi predvčerajšnjim so na raznih krajih fronte od Neapeljskega do Manfredskega zaliva napadli sovražni oddelki deloma nove položaje nemških čet. Z nenadnim ognjem na sovražne prednje oddelke in z drznimi sunki v sovražnikov bok so bile prizadejane sovražniku zopet občutne izgube.

Nemško letalstvo je bilo tako na jugu kakor na zapadu v napadalnih in obrambnih akcijah. Na Egejskem morju sta bila dva sovražna rušilca hudo poškodovana z bombami, sovražni tovorni parnik pa je bil potopljen, potem ko je zaradi zadetka eksplodiral parni kotel. Pozneje je bila zažgana še ena tovorna ladja. Nad severnozapadno francosko obalo sta bila po kratki, komaj 3 minute trajajoči letalski bitki sestreljena dva sovražna lovca.

Drago plačan prokus angleškega napada na nemški konvoj

Berlin, 27. sept. R. Pri napadu angleških letal na nemški konvoj, ki ga omenja včerajšnje vojno poročilo, je bilo sestreljenih ne samo šest, marveč 10 angleških letal. To je bilo ugotovljeno na podlagi točnih poročil o tem spopadu. Nemški konvoj je bil napaden od 40 do 50 rušilnih in torpednih letal. Poleg tega je bilo še kakih 15 do 20 sovražnih lovcev v pripravljenosti. Sovražnik se je posluževal taktike, da bi z izredno močnim obstreljevanjem držal v šahu nemška obrambna letala in tako napravil prosto pot za torpedna letala. Nemške posadke pa so ta manever preprečile in se s spretnim manevriranjem izognile odvrženim torpedom. Sovražnik je plačal svoj neuspeli napad z izgubo 10 letal, ki so v plamenih treščila v morje.

Obvezna prijava aktivnih vojaških oseb bivše jugoslovanske vojske, mornarice ter orožništva

Vsi aktivni častniki, vojaški uradniki, orožniki in podčastniki se morajo javiti in to:

1. častniki in vojaški uradniki dne 29. t. m. od 8. do 12. ure in od 14.30 do 17.30

2. aktivni podčastniki, orožniki in godbeniki 30. t. m. od 8. do 12. in od 14.30 do 17.30

na vojaškem uradu Pokrajinske uprave, Poljanska cesta 2.

Kot dokument morajo prinesti s seboj osebno izkaznico. Opravičeni zaradi bolezni so samo tisti, ki predložijo zdravniško spričevalo po legitimirani osebi.

Björnsonov sin občuduje Nemčijo

Oslo, 27. sept. TU. Erling Björnson, najstarejši sin znanega norveškega pesnika Björnstjerna Björnsona, poroča v kmetskem glasilu »Nationе« o svojih vtisih, ki jih je dobil na svojem nedavnem potovanju po Nemčiji. V uvodu opisuje pisec letalski napad, ki ga je doživel. V zvezi s tem ostro biča britansko nasilnost kot grozotno barbarstvo, naperjeno proti civilnemu prebivalstvu in znamenitim kulturnim spomenikom. Zadržanje nemškega civilnega prebivalstva označuje Björnson za zgledno. Nemci v domovini so istega kova kakor njihovi vojaki na fronti. Ni nasilstva in ni moči, ki bi jih lahko razbila. Björnson poroča nadalje o posameznih doživljajih iz raznih delov Nemčije ter govori z občudovanjem o ogromnem delu nemškega zaledja, o silovitem razmahu, ki ga je Nemčija doživel pod vlado narodnega socializma. Pisec zaključuje svoj članek z naslednjimi besedami: »Velika stara in nova Nemčija se je dvignila. V svojem boju proti sovražnikom svetovne omike bo zmagala.«

Učinkovit nastop nemških pomorskih sil v italijanskih vodah

Berlin, 27. sept. TU. Z italijan. pomorskega področja prihajajo naknadno poročila o uspehih lažjih nemških pomorskih sil, dosečenih proti italijanskim ladjam, ki so se po Badoglijevem izdajstvu in v nepoznanju pravega položaja skušale prebiti v sovražna pristanišča. Zaradi naglega in odločnega nastopa nemške vojne mornarice se je pretežni del teh poskusov v severnoitalijanskih vodah popolnoma ponesrečil.

Tako so n. pr. nemški pomorščaki dne 9 septembra s svarilnimi streli prestregli dva parnika po 5500 ton, ki sta pluli iz neke severnoitalijanske luke proti jugu z namenom, da utečeta. Ker izdajalski ladji nista upoštevali svarilnih strelov, je nastopilo učinkovito nemško topništvo. Enega izmed parnikov je zadelo več salv, nakar ga je posadka sama potopila, drugi pa se je zavil v meglo ter odgovarjal na topovski ogenj s slabo merjenimi streli. Po kratkem boju pa je bil tudi ta zažgan in uničen.

Oba parnika sta poskusila rešiti dva italijanska brza čolna, toda nemški ladijski topovi so ju prisilili, da sta jadrno odplula. Kmalu potem so druge nemške enote potopile oba omenjena čolna. Tudi italijanski polagalec min, ki je imel nalog, da se reši v sardinsko luko Maddelena, je bil zadet in je obtičal na morju. Celotna posadka je bila ujeta. Tudi neka velika jahta, ki se ni hotela ukloniti nemškim navodilom, je bila prisiljena zapluti v neko luko pod nemškim nadzorstvom.

To bliskovito in uspešno delovanje nemških pomorskih sil na severnoitalijanskem obalnem področju je prepričalo vse doslej še kolebajoče italijanske kapitane in posadke, kako brezpomemben je vsak odpor. Tako je po kratkem času v tem področju nastopil popoln mir.

London, 26. sept. Dosedanji podkralj Indije je priznal, da v Indiji sovraštvo do Angležev ni bilo nikoli večje kakor je danes.

Domobranska misel

Ljubljana, 28. sept.

Odziv na poziv novoosnovane domobranske legije k prostovoljnemu vpisu je nad pričakovanje velik. Slovensko ljudstvo je že v kratkih treh dneh dokazalo svojo visoko zrelost in razumevanje dolžnosti, ki jih ukazujejo čas in razmere. Proglas je odjeknil globoko v srcih vseh poštenih Slovencev. Legija od dneva do dneva narašča, se krepi in širi. Oblikujejo se čvrsti, trdno povezani in zato odporni in borbeni množični oddelki, ki se jasno zavedajo svojih smotrov. Že v soboto se je prijavilo mnogo prostovoljcev, enako pa tudi v nedeljo in ponedeljek. Pokazala se je potreba, da se postopek pri prijavljanju pospeši. Od danes naprej se bodo sprejemale skupinske prijave. Na prijavnem uradu se bodo oglasile skupine iz posameznih delov mesta, ki jih bodo vpisali kolektivno.

Razveseljive so tudi vesti z dežele. V Kostanjevici so že začeli prostovoljni domobranci z vojaškimi vajami. Prijavilo se jih je 240. Podobno je na Vrhniki, v Borovnici in drugod. Poročila o velikem odzivu prihajajo od vseh strani, kjer danes slovensko ljudstvo še lahko izraža svojo svobodno voljo.

Pomembni in razveseljivi sta pri tem zlasti dve dejstvi. Med prijavljenimi je mnogo mladine, fantov, ki še niso izpolnili spodnje meje starosti, ki jo je poveljstvo postavilo v svojem proglasu. — Čeprav še niso stari 18 let, se hočejo boriti za red in mir na slovenskih tleh in se ne strašijo za ta dragoceni smoter nobenih žrtev. Poveljstvo je moralo popustiti pred njihovo gorečo željo služiti dobri stvari v korist skupnosti in je sprejelo njihove prijave. Prepričani smo, da bo ta mladina pokazala izjemno gorečnost.

V vrste domobrancev vstopajo prav tako fantje iz osrčja Dolenjske. Komunisti so jih hoteli sicer prisilno mobilizirati zase. Ko pa je prišel pravi trenutek, so se izmaknili njihovemu nadzorstvu in prihiteli kar z orožjem v roki k svojim pravim tovarišem v domobranskih edinicah.

Po uspehu prvih dni bo odziv nedvomno še v bodoče nadvse povoljen. Domobranstvo ima tako plemenite smotre, da mora pritegniti vse pošteno misleče Slovence. Obramba domače zemlje, naših domov in našega premoženja pred komunističnim uničevanjem je sveta naloga vseh Slovencev.

Uvedba normalnega časa

v ponedeljek, 4. X. ob 3. zj.

Berlin, 27. sept. TU. Ministrski odbor za državno obrambo je sklenil, da se bo za zimo 1943-44 spet uvedel normalni čas.

Prehod iz poletnega na normalni čas bo v ponedeljek, dne 4. oktobra 1943 ob treh zjutraj. Ob tem času bodo kazalci vseh ur pomaknjeni za eno uro nazaj.

3. IV. 1944 ob dveh zjutraj bo spet uveden poletni čas.

Popolna korektnost napram Vatikanu

Berlin, 27. sept. Zadnje dni se sovražna agitacija s svojimi prostaškimi izmišljotinami o grozodejstvih stalno truoi z razširjanjem cele poplave laži, češ da so nemške čete kršile pravice vatikanske države. Samo ob sebi je umevno, da so te govorice, ki so bile objavljene tudi v nevtralnem tisku, brez vsake podlage. Tudi »Osservatore Romano«, uradno vatikansko glasilo, je te govorice izrecno zanikal ter pri tem ugotovil, da nemške čete niso nikjer prekoračile sporazumno določene demarkacijske črte.

Obletnica Alcazarja

Madrid, 28. sept. R. Včeraj je bila proslavljena tretja obletnica osvoboditve Alcazarja v Toledu s svečanostjo za padle junake, ki so obranili to staroslavno špansko trdnjavo pred boljševiškim navalom.

Vežbanje rumunskih oficirjev v Nemčiji

Bukarešta, 27. sept. R. Rumunsko vojno ministrstvo je poslalo večje število oficirskih kadilatov na izšolanje v Nemčijo. Po povratku v Rumunijo bodo ti oficirski kandidati veljali za prvi letnik rumunske oficirske šole.

Anglosaška strahovlada v Kalabriji

Rim, 28. sept. R. V južnoitalijanskem mestu Reggio Calabria je gladna množica izropala skladišče živil, ki so ga ustanovili Angleži. Izmed aretiranih Italijanov jih je bilo 10 obsojenih na smrt.

Stavkovni pokret v Angliji

Stockholm, 26. sept. TU. Stavkovni val v Angliji se širi dalje, javlja »Dagens Nyheter« iz Londona. V ladjedelnicah v Clydeju stavka 2000 mož, 1400 rudarjev nordcumberlandskih rudnikov se je zopet vrnilo na delo. Zato pa je začelo stavkati 1200 rudarjev drugih rudnikov, ki se jim pridružujejo še vedno novi. V rudnikih v Mantonu je zapustilo delo 2000 rudarjev. Londonu grozi stavka v elektrarnah, vendar pa so v ponedeljek sklenili, da bodo za enkrat še delali.

Vrednost posameznih vrst sadja

Ljubljana, 28. septembra.

O hranilni in zdravilni vrednosti sadja so strokovnjaki in zdravniki že mnogokrat zapisali javne, vsem razumljive besede. Ni mogoče trditi, da bi jih ljudje ne razumeli in upoštevali. Uživanje sadja je pred vojno naraščalo od leta do leta. Velika mesta so konsumirala že ogromne količine sadja. Meščani so iz lastnih izkušenj spoznali, da je sadje prevažno hranilo in zdravilo, ki nujno spada k naši vsakdanji hrani.

Obširen članek o hranilni in zdravilni vrednosti sadja je priobčila zadnja številka »Naše moči«. Napisal ga je M. Wraber. Iz zanimivih piščevih izvajanj povzemamo zaključno poglavje, v katerem obravnava vrednost raznih vrst sadja. Tam pravi med drugim:

Jabolka vsebujejo obilo železa. Priporočljiva so za slabotne in slabokrvne ljudi. Dobra hrana so za možgane in živce. Zdravljenje z jabolki se je dobro obneslo pri živčno bolnih ljudeh.

Hruške otežujejo prebavila, povzročajo zaprtje, ženejo pa na vodo. Treba jih je dobro prežvečiti. Vsebujejo obilo apnenca, ki je važen za tvorbo krvi. Pospešujejo delovanje žlez slinavk in ledvic.

Slive in češplje čistijo črevesje. Zaužite v velikih količinah pa povzročajo napetost zaradi lupin, ki začno v prebavilih vreti. Ljudje z občutljivim črevesjem naj jih uživajo zato oguljene.

Črešnje vsebujejo kakor jabolka mnogo železa. So dobra hrana za slabotne, slabokrvne in otroke.

Breskve in marelice pospešujejo delovanje jeter, izločanje žolča in varujejo pred žolčnimi kamni. Poživljajo delovanje želodca in vplivajo blagodejno na pljuča.

Veliko redilno in zdravilno moč ima grozdje zaradi svojega sladkorja. Grozdni lecitin je dobra hrana in zdravilo za živce. Grozdje snaži prebavila in ureja prebavo. Čisti kri, vpliva blagodejno na pljuča, jetra in druge organe. Njegovo zdravilno moč oviga obilica vitaminov.

Ker vsebujejo mnogo fosforja, so rdeče jagode dobra hrana za živčevje in čistijo kri. V velikih množinah použite povzročajo vročico. Nekateri jagod ne smejo uživati, ker dobe po telesu srbeč kožni izpuščaj.

Sveže borovnice zdravijo črevesni katar in čistijo prebavila. Suhe borovnice pa zapirajo.

Robidnice so olajševalno sredstvo pri prehladu in z njim združenimi boleznimi.

Limone čistijo sluznice in žleze ter urejajo prebavo. Čistijo kri in ustavljajo krvavenje. Vplivajo ugodno na kamne. Limonin sok je dobro zdravilo proti poapnenju žil, krvnemu pritisku in revmatizmu. Limone vsebujejo mnogo vitaminov. Sok je priporočljiv otrokom. Dajemo ga že dojenčkom po nekaj tednih starosti.

Enake vrednosti kakor limone so granže.

Orehi in lešniki so zelo hranilni. Vsebujejo maščob do 60 %, beljakovin do 20 %, rudninskih snovi do 8 % in sladkorja do 15%.

Kostanj vsebuje največ škroba, do 50 %, beljakovin do 4 % in maščob do 3 %.

Svojo vrednost in moč ima sadje v polni meri le, če ga uživamo surovega. Tik pod lupno je največ dragocenih snovi, ki jih z olupki zavržemo. Pred uživanjem pa ga moramo skrbno obrisati ali oprati. S kuhanjem in pečenjem uničimo vitamine in fermente.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO MATICA Telefon 22-41

Najpriljubljenejša dunajska igralca Hans Moser in Paul Hörbiger v tipični valčkovi veseloigri. Komika, vesele popevke in ples!

VABIMO NA PLES

Predstave dnevno ob 15. in 17. uri.

Tel. 27-30 KINO SLOGA Tel. 27-30

Zarah Leander v usodi globoke in nerazumljive ženske duše v svojem najboljšem pevskem filmu

VELIKA LJUBEZEN

Izviren nemški film s slovenskimi napisi! Arije iz raznih oper in romance. Velike plesne revije. Sodelujejo: **Viktor Staal, Paul Hörbiger.**

Predstave ob 15. in 17. uri. V nedeljo pa še ob 10.30.

KINO UNION Telefon 22-21

Mlado, ljubko in samozavestno dekle izpremeni postarnega, čemernega samca v simpatičnega starega očeta ter prizadene s tem sorodstvu obilo groze in strahu . . .

ODMEV MLADOSTI

Emil Jannings, Maria Landrock, Viktor de Kowa

Predstave ob 15.30 in 17.30 uri

DNEVNE VESTI

— **Junaške smrti** so umrli na bojišču poddesetnik oklopne lovske čete Franc Cvetko iz Zgornje Polskave, star 21 let, 23 letni grenadir Josip Rus iz Loke pri Zidanem mostu, 19 letni grenadir Alojz Klampfer iz Maribora, 19 letni topničar Franc Pinterič iz Zavrča in grenadir Franc Muršič iz okolice Gornje Radgone.

— **Premije za oddajo semenskega žita.** Hrvatsko gospodarsko ministrstvo je razpisalo posebne premije v višini 25% uradne cene za oddajo semenskega žita. Za očiščeno selekcijonirano seme je plačati 80 kun, za dezinficirano seme pa 120 kun nad uradno ceno.

— **Gorenjske novice.** Zlato poroko sta praznovala v Radovljici 73 letni občinski delavec Lovrenc Tonejc in njegova žena Antonija. Imela sta deset otrok, pet jih še živi. — V Kamniku so umrli Jožefa Dolinšek iz Nevelj, Marija Puchshofer iz Perovega, Andrej Vrhovnik iz Tunjic, Peter Pestotnik iz Podgorja, Frančiška Ocepek z Grabna, Lucija Dolinšek iz Podgore ter Ivanka Pestotnik z Vrhpolja.

— **40 letnica katastrofe na dravski brvi.** Pod tem naslovom poroča »Štajerski gospodar«: »Sredi septembra 1903. so bile tudi v zgornji Dravski dolini hude poplave. V Marenbergu je visoko narasla reka Drava zrušila most in ga odnesla proti Marburgu. Tu so se ob šibki brvi (ki jo od tedaj nadomestuje trdna, železna brv), ruševine zajezile ob tramovje. Prizor je od obeh strani vzbudil mnogo radovednežev. Z ozirom na pretečo nevarnost je mestni magistrat dal brv zastražiti po dveh svojih stražnikih. Proti večeru je prišlo do katastrofe. Brv ni mogla več vzdržati divjih elementov in se je pretrgala proti sredini. Voda je odnesla obojno ruševino proti (tedaj še staremu) mostu, ki je zaradi tega prišel tudi v nevarnost. Pri polomu brvi sta utonila tudi oba stražnika, katerih le enega so dobili, o drugem pa še danes ni sledu. V vodo je padel tudi neki vajenec, ki pa je srečno priplaval do Königsinsela, kjer se je vjel na veje dreves in je tam klicajoč na pomoč, prebil celo, zanj strašno noč. Šele zjutraj so ga rešili. — K tej obletnici se še povrnemo o priliki katastrofalne povodnji pred 10 leti.«

— **Francosko-nemško industrijsko sodelovanje.** Francoski minister za proizvodnjo je bil na obisku v Nemčiji, kjer si je ogledal številna industrijska podjetja. Ob priliki njegovega bivanja v Nemčiji so bili tudi razgovori, ki se nanašajo na sodelovanje Nemčije in Francije v industrijski proizvodnji.

—lj **Diplomiral** je za rudarskega inženjerja na tukajšnjem vseučilišču g. Jože Vehovec, po rodu iz Zabukovce pri Celju. Čestitamo!

—lj **Vso noč je deževalo.** Barometer je kazal včeraj ves dan in vso noč enak zračni pritisk. Kljub dvigu od nedelje na ponedeljek pa dežuje. Nocoj je deževalo vso noč in so se že mnogokje nabrale velike mlake. Od petka naprej sta bili tudi maksimalna in minimalna temperatura zelo razgibani. Dočim je v petek dosegel najnižje stanje v septembru (14,2° C), se je v soboto maksimum dvignil celo na 21.6 in v nedeljo na 22.6° C. Včeraj je ponovno zdrknil navzdol in obstal najvišje na 14.6° Celzija. Minimalna temperatura, ki se je v soboto dvignila na 15° C, je včeraj padla zopet na 10.4°. Davi je bila 11.4° C.

—lj **Verižna ograja, ki ovira promet.** Na Marijinem trgu in pred glavno pošto urejajo promet pešcev posebne verižne ograje, ki so svoj smoter dosegle v polni meri. Lani je bila podobna ograja postavljena tudi v Šelenburgovi ulici ob stiku s Šubičevo ulico. Razlogi zanjo niso bili prometnega značaja. Ker so sedaj odpadli, bi bilo umestno, da mestna občina ograji čim prej odstrani, ker sta na preozkem hodniku prevelika ovira pešcem. Ker je pešcem odprt tudi drugi hodnik, naj se odstrani obenem vsaj del verige med prvima stebroma v Zvezdi, ki ovira ravno pot. Sedaj morajo pešci, ne da bi jim bilo treba prekoračiti cesto, stopati na tirnice tramvajske proge in so v stalni nevarnosti, da jih doleti pri neprevidnosti nesreča.

—lj **Ajdo žanjejo.** Poljski in vrtni pridelki naglo zginjajo z njiv in vrtov. Ljudje dan za dnem neumorno delajo na svojih njivicah in vrtičkih. Mnogokje so se sedaj znova odprli razgledi, ki so jih prej vse poletje zastirale košato obraščene preklje visokega fižola. Zadnja, ki še ovira razgled, je koruza. Toda tudi ta bo kmalu šla v shrambe. Sedaj so se kmetje lotili ajde. Ker je že dozorela, jo hitro žanjejo in spravljajo domov. Kjer ji ni škodovala toča, bo pridelek prav dober.

—lj **Knjižnica pokrajinske delavske zveze** (prej Delavske zbornice) na Miklošičevi cesti 22 v Ljubljani je odslej odprta za stranke vsak delavnik od 10. do 12. ure dopoldne in od 14. do 18. ure zvečer. V knjižnico se lahko vpiše vsakdo, ki se zadostno legitimira.

—lj **Dopolnite knjižnico svoje dece** in nabavite v Knjigarni Tiskovne zadruge zbirko slikanic »Polica za male«: 1. Princeska Zvezdana, 2. Kralj Debeluh in sinko Debelinko, 3. Prigode nagajivega Bobija, 4. Biba.

—lj **Danes je zadnji dan** za vpisovanje v šolski zbor Glasbene Matice. Šolski zbor bo pričel z vajami pod vodstvom ravnatelja Poliča prve dni oktobra. Pouk je brezplačen, obisk po prijavi in sprejemu obvezen. Prijave sprejema pisarna Glasbene Matice.

—lj **Sadjarska in vrtnarska podružnica Ljubljana I** bo skušala preskrbeti svojim članom za jesensko saditev sadno drevje. Ker je na razpolago le malo sadnega drevja, naj interesenti takoj najkasneje pa do konca tega tedna pošljejo po dopinici svoja naročila na podružničin naslov: Erjavčeva 4a-II.

Poziv internirancem

Pozivam v Ljubljani bivajoče internirance, ki so se po 8. septembru 1943 vrnili iz taborišč v Ljubljano, da se od 29. septembra naprej med 8. in 10. uro zglasijo na Upravi policije, I. nadstropje, soba št. 9. Zglasitev je potrebna zaradi sestave razvidnice.

Predsednik komisije za izpust internirancev.

Adolf Golob †

Nepričakovano — v najlepših moških letih — komaj 47 let star, je umrl g. *Adolf Golob* z Gallusovega nabrežja v Ljubljani. Tega prijaznega, vsestransko ustrežljivega in globoko socialnega človeka je poznala domala vsa Ljubljana. Kdor koli je imel kdaj »opravka« na starini za vodo, bodisi da je ponujal v stiski v nakup ali je kupoval, vsakdo, ki je imel z njim poslovnega ali socialnega opravka, bo z žalostjo sprejel vest o njegovi prerani smrti.

Pokojni g. Adolf Golob iz splošno v Ljubljani znane in ugledne trgovske hiše je kazal že v rani mladosti veliko nadarjenost do upodabljajoče in likovne umetnosti. Slikar-amater je pod ravnateljem Šubicem obiskoval obrtno šolo in se vežbal v umetnostnem poklicu, čeprav se ni javno udejstvoval in ni silil h kulminaciji svojega talenta. Vendar pa je ohranjenih več njegovih del, ki izpričujejo njegov velik talent. Kadar koli sem obiskal razstave naših umetnikov, slikarjev in kiparjev, vselej sem srečal malega in prijaznega g. Adolfa, ki je z zanimanjem opazoval in s stvarno in pretehtano besedo dajal poudarka tem ali onim delom. In spoznal sem, da je dovolj kritičen, a umerjen presojevalec. V oporo in strokovno pomoč v domačem podjetju je polagal posebno važnost na umetnine in na starine, ki so bile povezane z narodopisjem. Zato je imel stike z najuglednejšimi krogi in rodbinami, ki so ga vsi cenili kot solidnega in izkušenega prodajalca. Njegova podjetnost in umetniška razgledanost je dvignila domače podjetje nad nivô drugih starinarnic. Žal nam je mladega in podjetnega moža, ki je bil dolgo vrsto let zvest naročnik našega lista. Danes — v torek popoldne ob 3. uri — ga bodo spremili znanci in prijatelji z Žal na poslednje počivanje. Da bi mu bila lahka zemljica domača — to mu želimo vsi! Njegovim ožjim domačim pa naše iskrene sožalje!

Novice z domačega knjižnega trga

Velikonja Narte, 3×88 anekdot. Te dni je izšla v nakladi pri knjigarni Jože Žužek zanimiva zbirka anekdot. Zbral in »popleskal« jih je pisatelj Narte Velikonja ter jih izdal pod naslovom »3×88 anekdot«. S to zbirko je bila izpolnjena vrzel, ki smo jo opažali na tem knjižnem področju. Pisatelj kramlja v uvodu o anekdoti, ki je kratek, resničen, zanimiv dogodek, ki se je pripetil resnični osebi. »Ima neko jedro, poanto! Šaljiva anekdota ima šaljivo jedro, šaljivo poanto! Toda anekdota niti ni več anekdota, ko jo poveš. Ona živi samo, dokler jo pripoveduješ.«

Na dan, ko je zbirko zaključil, pa je pisatelj na sklepni strani označil anekdoto kot literarno laž, ki je o resnični zgodbi prijetno zaokrožena, ter je zbirko posvetil »naši pivski družbi«.

V zbirki so zbrane tudi anekdote o številnih slovenskih osebnostih, znanih s političnega, gospodarskega in kulturnega področja. Pisatelj Velikonja je razdelil zbrane anekdote s snovnega vidika ter jih uvrstil pod posamezna poglavja kakor n. pr. »Pijanske, Poslanske, Ižanske, Profesorske, Dijaške, Odrske, Sodniške, Lovske, Učiteljske, Zdravniške, Vojaške« itd. Vsebujejo mnogo klenega, zanimivega, kar bo stalno pritegovalo čitateljevo pozornost.

Povsem umestna je pisateljeva izpodbuda v uvodni besedi, da bi morali anekdote zbirati kakor drugo narodno blago. Primerno bi bilo dopolniti bogato zbirko N. Velikonje z gradivom iz drugih krogov našega življenja. Zbirko anekdot 3×88 pa bodo čitatelji brali z zanimanjem in pozornostjo, v prvi vrsti pa prijatelji sočnega humorja, klene vedrine in zdrave šegavosti.

Naj omenimo ob tej priliki še brošurico, ki je z njo knjigarna J. Žužek, ki je izdala zbirko anekdot N. Velikonje, uvedla svojo založbo »Klas«. Napovedani sta dve knjižni novosti in sicer Magajne »Oživeli obrazi« ter J. Dularjev roman »Krka umira«. O »Oživelih obrazih« razpravlja v omenjeni brošuri B. Borko, v Dularjevem delu pa dr. Tine Debeljak. Hvalevredna je pobuda tovrstne napovedi domačih knjižnih novosti. Med drugim bo izdala omenjena založba tudi dr. R. Ložarjev »Narodopis Slovencev« v dveh knjigah.

Najvišje cene za marmelado in malinovec

Na podlagi prošnje tvrdk »Malina«, »Potnik in drug«, »Vitamin«, »Zelinka Emerik«, »Alko«, »Jeras in drug«, »Meden Viktor« od 10. t. m. za odobritev novih cen, je pokrajinska uprava po ugotovitvi, da je zaprosilo utemeljeno, odobrilo naslednje najvišje prodajne cene pri proizvajalcu:

marmelada prve vrste (50 delov sladkorja, 50 delov sadne mezge) v posodah po 5 kg 2169 lir za 100 kg;

malinovec (v sestavu 100 delov sladkorja, 80 delov čistega malinovega soka) 3300 lir za 100 kg;

oranžada (100 delov sladkorja, 10 delov čiste oranžadne ali limonine paste) 4700 lir za 100 kg franko skladišče brez davka na poslovni promet.

Cene je v smislu čl. 4. naredbe od dne 9. V. 1941 objaviti v prodajnem prostoru.

Prekoračenje teh najvišjih cen se kaznuje po uredbi o cenah v zvezi z naredbo od dne 26. I. 1942.

NA ONEM SVETU

Gospod Trbuhovič čita vsak dan časopis. Kar bere nekega dne naznanilo, da je umrl. Brž telefonira prijatelju:

— Ali si ti dal v liste moj smrtni oglas?«

»Da . . . ali — povej, od kod pa govoriš?«

Vrvarjev odgovor

V Ljubljani so v starih časih obesili konjskega tatu in marsikdo si je mislil: Kdor hoče dandanes na vislice ali v ječo, kaj mu je treba konja ukrasti? Ali bi ne prišel dovolj zgodaj peš? Tisti konjski tat je tudi mislil, da mu bodo vislice ušle, če ne bo jezdil, in je konj prišel nerodnemu tatu v roke, tat pa nerodnemu rabljevemu hlapcu v pesti Kajti, ko mu je dal okrog vratu ovratnico iz konoplje in mu spodmaknil stolček z lestve, je še dolgo mežikal z očmi sem in tja, kakor bi si hotel med množico poiskati še enega konjiča. Kajti med gledalci jih je bilo mnogo na konjih in vozovih. Mislili so si ti gledalci: Tako bom bolje videl.

Ko je začelo ljudstvo glasno godrnjati in si nerodni rabelj ni znal pomagati, se je zadrl: »Ali je bila to vrv?« Z obema rokama je vlekel na vso moč, da bi se zanka krepko zadrgnila in sapo zamorila. Toda tedaj se je vrv odtrgala in oba sta padla na zemljo. Zločinec je še živel, njegov odvetnik ga je rešil, kajti dejal je: »Hudodelec je ukradel samo enega konja, ne dveh, zato je zaslužil samo eno vrv. In je pristavil še številne latinske črke in številke, kakor imajo odvetniki navado.

Rabelj pa je srečal popoldne vrvarja in se je ves hud zadrl nadenj: »Ali je bila to vrv?« je dejal. »Vas bi bilo treba nanjo obesiti.« — Vrvar pa je znal dobro odgovoriti: »Nihče mi ni dejal, da bi morala vrv nositi dva galjota. Za enega je bila močna dovolj, zate ali za konjskega tatu.«

RADIO LJUBLJANA

TOREK, 28. SEPTEMBRA

8.30—9.00: Jutranji pozdrav. 9.00—9.20: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.20—12.30: Uvod. 12.30—12.50: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.50—14.00: »Priljubljeni napevi«. — Igra Radijski orkester, vodi dirigent D. M. Šijanec: 1. Nicolai: Vesele žene windsorske; 2. Scheibe: Zvončki; 3. Delibes-Urbach: Pomenek z Delibesom; 4. Dvořak: V čeških predilnicah; 5. Korzak: Pesmica in praviica; 6. Börschel: Straussiana; 7. Leopold: Zlata Praga; 8. Lehar: Grof Luksemburški. 14.00—14.15: Poročila v nemščini. 14.15—15.00: Popoldanska glasba. 15.00: Poročilo nemškega vrhovnega poveljstva. 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15—18.00: Zabavna glasba. 19.00—19.30: Koncert Kmečkega tria. 19.30—19.50: Poročila v nemščini in slovenščini. Poročilo nemškega vrhovnega poveljstva v italijanščini. Napoved programa za naslednji dan. 19.50—20.00: Mala medigra. 20.00—20.20: Poročila v nemščini. 20.20—21.15: Koncert Webrove in Wagnerjeve glasbe. 21.15—22.00: Plesna glasba. 22.00—22.15: Poročila v nemščini.

NAGRADO JE HOTEL IMETI

»Zakaj hočete od mene nagrado?« vpraša vdovec vsiljivca.

»Jaz sem tisti, ki se mu ni posrečilo rešiti vaše žene, ko se je utapljala . . .«

KLOBUČARNA „PAJK“

Vam strokovno osnaži, preoblika in prebarva Vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica. Zaloga klobukov. — Se priporoča

RUDOLF PAJK, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA ŠT. 38

MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 12

(Nasproti hotela Union)

O tem in onem

Vse bele mačke z rdečimi očmi so gluhe. Vse trobarvne mačke so samice.

Februar leta 1866. je bil najbolj nenavaden mesec svetovne zgodovine. Bil je mesec brez ščipa, zato pa sta imela januar in marec po dva ščipa. To se bo zgodilo zopet čez 2,500.000 let.

Kolibri je najmanjša med pticami. Ima to zanimivost, da lahko tudi zadenjski leta.

Sultan Mulaj, vladar Maroka (1727) je imel najbolj številno družino vseh dob. Imel je namreč 83 bratov, 124 sester, 200 žen in 889 otrok. V Oberamergauu, kraju na severnem Bavarskem, ki je znan po pasijonskih igrah, izdelujejo sir z najdaljšim imenom. Ta sir se namreč imenuje Oberammergauerpassionsfestspielealpenkrauterklosterdelikatessfrühstückskässe.

Sasilhadyn v Ameriki se je bil zaobljubil, da ne zapusti svoje hiše, če bo izvoljen Lincoln za predsednika. Toda Lincoln je bil izvoljen in Hady je preživel v prostovoljnem ujetništvu celih 48 let in sicer od 1860 do 1908.

O kačah je zanimivo, da slišijo z — jezikom.

Japonec Isticuki je spisal celo sveto pismo na košček papirja, ki je bil 52 cm visok in 78 cm širok.

Angleška kraljica Sofija ni videla v vsem svojem življenju Anglije.

Adam, prvi človek na svetu, ima samo en spomenik na vsem svetu. Postavljen je v Baltimoru v Zedinjenih državah ameriških.

Faraoni, egiptski poljedelci, ne umijejo svojih otrok pred njihovim šestim letom.

Najbolj požrešna žival je menda pajek. Ako bi hotel človek sorazmerno toliko pojesti, bi moral zavžiti za zajtrk celega vola, prav toliko za kosilo, za južino šest koštrunov, za večerjo pa dva vola, 8 ovac in 4 prašiče. Toda pajek je tudi v stradanju mojster. Živi lahko namreč brez hrane do 7 mesecev.

Žaba ne pije vode, ampak jo vsrkava skozi kožo.

V Avstraliji imajo oblaki tudi zeleno barvo.

Največjo starost dosežejo v živalskem svetu: slon do 200 let, želva do 350 let, in kit baje celo do 500 let. V evropskem rastlinstvu pa doseže bukev 800 let, hrast in lipa pa celo 1.000 let. Orjaška mamutska drevesa s Sierri Nevadi v Ameriki dosežejo celo 4.000 let.

»Wienerhofzeitung« se je imenoval list, ki je izhajal skozi 300 let le v treh odtisih.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Torek, 28. septembra: Venčeslav.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Vabimo na ples.
Kino Sloga: Velika ljubezen.
Kino Union: Odmev mladosti.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič, Tržaška cesta.

IZ LJUBLJANE

Zahvala

Vsem, ki so našemu nepozabnemu Dejanu Suvajdžiću, stotniku I. razr., skušali ob nesreči pomagati in so sočustvovali z njim,

vsem, ki so nam v teh dneh težke preizkušnje stali z ljubeznijo ob strani in nam hladili krvavečo rano,

vsem, ki so njegovo krsto pokrili s cvetjem ter v tako častnem številu prihiteli k poslednjemu slovesu, posebno pa njegovim tovarišem in vsem slovenskim brambovcem, ker so se s prelepimi besedami zvestega stotnika g. Albina Cerkvenika tako možato poslovili od njega, ki je za srečnejšo bodočnost slovenskega naroda doprinesel najdragocenejšo žrtev,

najprisrčnejše izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

Ljubljana, 28. sept. 1943.

Ksenija Suvajdžić, soproga, s sinkom,

General Leon Rupnik s soprogo.

—lj **Smrtna kosa.** Umrla je ga. Marija Hrovat. Pogreb bo danes v torek ob 15.30 iz kapelice sv. Petra na Žalah. — Umrla je gospa Frančiška Zorec. Pokopali jo bodo danes ob 17. izpred župne cerkve na Viču na tamošnje pokopališče. Umrl je g. Adolf Golob. Zapustil je očeta in pet sester. Pokopali ga bodo danes ob 15. izpred kapele Sv. Jakoba na Žalah na pokopališče pri Sv. Križu. Naj počivajo v miru, žalujočim svojcem naše globoko sožalje.

—lj **Poroka.** Poročila sta se v cerkvi sv. Petra v Ljubljani uradnica gdč. Sonja Nedeljko in zdravnik dr. Agostino Comellini. Obilo sreče!

P. G. Wodehouse: 82

MALA PEPITA

Ko je enako bojevito vrnil gospe pogled za pogled, se je obrnil k meni.

»Dvakrat toliko vam dam, kakor ona ponuja,« je rekel. Prekinil se je, me pogledal, kakor da me hoče z očmi zabiti v tla, in dodal: »Ste razumeli, prekleti lopov?«

Dolga navada bi me bila morala obvarovati razburjenja; pa me ni. Odgovoril sem, kakor mi je bilo pri duši.

»Če Bog da, gospod Ford, objavim te dni spisek vseh, ki so me že skušali napraviti za Smooth Sama Fisherja, in dodam tudi njih naslove,« sem dejal. »Nisem Sam Fisher, razumete? Moje ime je Peter Burns, in vse zadnje polletje sem bil učitelj na tem zavodu. In po tem, kar vem iz osebne izkušnje z zverinico, ki ste jo blagovolili spraviti na svet, lahko še dodam, da tisti, ki jo ima ta mah v svoji oblasti, najbrž komaj čaka, da se je iznebi, in vam utegne še sam kaj ponuditi, samo da jo vzamete nazaj.«

Moje besede so dosegle vsaj toliko, da sta ločenca potegnila drug z drugim in se složno obrnila proti meni. Tako je nastopil po mnogih letih prvič trenutek resničnega enodušja med njima.

»Kako se drznete tako govoriti?« je vzrojila gospa Ford. »Oggie je v vsakem pogledu mil deček!«

»Docela prav imate, Nesta,« je rekel gospod Ford. »Nemara da potrebuje razumnega vodstva, a drugače je izvrsten otrok. Poizvedel bom, kako in kaj, in če je ta človek z Ogdenom grdo ravnal, se pritožim gospodu Abneyu.«

»A kje je torej ta Fisher?« je nato mahoma vzkliknil.

»Evo me,« je odgovoril prijazen glas. Iz grmovja za mojim hrbtom je stopil Sam v drevored.

Spoznal sem ga po glasu, drugače ga ne bi bil, kajti iz previdnosti se je bil našemil. Izpod črnega klobuka so mu gledali kodri častitljive bele lasulje, in oči so se mu iskrile izpod gostih, takisto belih obrvi. Beli brki so mu senčili usta. Bolj dostojanstvene in spoštovanja vredne prikazni si zlepa ni bilo mogoče misliti.

Pokimal mi je v pozdrav in se udvorljivo odkril gospe Fordovi.

»Veseli me videti, da vam ni hudega zaradi najinega nesporazuma, gospod Burns,« je rekel. »Gospa Ford, moram se vam opravičiti zaradi svoje dozdevne netočnosti, a pripomniti moram, da v resnici nisem zamudnik. Čakal sem za tem grmovjem. Mislil sem, da ste nemara pripeljali s seboj koga od policije, ki ga v svoje obžalovanje ne bi mogel tako z veseljem pozdraviti, pa sem si hotel tako rekoč nekoliko ogledati, kako in kaj, preden se pokažem. Ker pa vidim, da je vse v redu, lahko začnemo brez nadaljnjih ceremonij govoriti o stvari. Vendar moram najprej povedati, da sem slišal vas pravkaršnji razgovor in da se nikakor ne soglašam z gospodom Burnsom. Gospodič Ogden je kaj prisrčen deček in se mi je prirasel k srcu kakor rodni mlajši brat, tako da se kar ne morem sprijazniti z mislijo na ločitev od njega.«

»Koliko?« je planilo iz gospoda Forda. »Imate me v rokah. Koliko hočete?«

»Jaz dam dvakrat toliko, kolikor bo on ponudil!« je vzkliknila gospa Ford.

Sam je vzdignil roko; v svoji beli lasulji se mi je zazdel svečeniški, da še nikoli tako.

»Smem govoriti? Hvala. Stvar je malce nerodna. Ko sem vaju prosil, da pridita obadva na snidenje, nisem imel namena uprizoriti dražbo; narobe, hotel sem vama podati docela posloven predlog. Toda treba je izpregovoriti nekaj besed o rečeh, ki so tako rekoč osebnega značaja, in to z vso potrebno jasnostjo. Lahko nadaljujem. Hvala. Skušal bom biti kar moči kratek.«

Njegova zgovornost je očitno pomirjevalno vplivala na Forda in Fordovko, ki sta ga molče poslušala.

»Razumeti morate,« je Sam nadaljeval, »da govorim kot izkušen človek. S temi ugrabitvami se ukvarjam že mnogo let, zato vem, kako in kaj. Lahko vama tudi povem, da je šel v trenutku razporoke ves vajin mir in pokoj po vodi. Bog se usmili,« — pri teh besedah je postal Sam kar nekam očetovski — »to je stvar, ki sem se o nji stokrat na svoje oči prepričal. Dva zakonca se ločita; a če imata otroka, kaj se zgodi? Začne se igra, ki je podobna žoganju: žena ga jemlje možu, mož pa ženi. Nato se čez nekaj časa pojavi gentleman moje obrti, strokovnjak, da se prav razumemo, in nesrečna življenjska šušmarja ostaneta praznih rok. Okoristi se z zmešnjavo, se vrine med sprto dvojico in jo odkuri z otrokom. Točno tako je bilo tudi v vajinem primeru; zato dovolita, da vama pokažem, kaj morata storiti, da se nesreča ne ponovi. Dovolita mi predlog« — reči moram, da še nisem bil slišal kdaj blažjega in bolj prepričevalnega glasu, kot je bil Samov v tem trenutku; takisto je bilo, kakor da bi star hišni prijatelj skušal popraviti prelom med zakoncema: — »edino, kar vama ostane, je to, da se takoj spet združita. Ne menita se za preteklost; kar je bilo, je bilo. Poljubita se in se imejta rada kakor nekdanje dni.«

Schriftleiter — Urejuje — Redattore: Rudolf Ozim — Für »Narodna tiskarna A. G.« als Druckstelle — Za »Narodno tiskarno d. d.« kot tiskarnarja — Per la »Narodna tiskarna s. a.« quale stampatore: Fran Jeran — Für den Inseratenteil verantwortlich — Za inseratni oddelek odgovarja — Responsabile per la parte pubblicitaria: Ljubomir Volčič